

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hírlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdivásárhely, 1903. október 11.

Vasárnap.

XXII. évfolyam. 82. szám.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 korona. Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes száma ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények. Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:

4 hasábos petisorért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Hivatalos- és árverési hirdetmények külön díjtétel szerint.
Nyílttér sora 30 fillér.
A hirdetmények a nyíltterek díja előre fizetendő.

Széll Kálmán a válságban.

A király szerdán és csütörtökön Bécsben újabb kihallgatásokon fogadta Széll Kálmánt. Ez a kihallgatás úgy végződött, hogy azonajövendő miniszterelnök személye még szóba sem jött. Ez bizonyára nem jelenti azt, hogy akár óhajtja ezt Széll Kálmán, akár a lehetőségig ellentáll: ne lehessen őt újra Magyarország élén elgondolni. De mentül igazabb az a közfelfogás, hogy ő, egyedül ő az, aki most az ország élére való, annál érthetőbb és a viszonyokból következőbb az ünnepelt államférfi állhatatos vonakodása, hogy a minden jelek szerint huzamos idő óta rendelkezésére álló miniszterelnöki tárczát vállálja. Igaz, hogy a közvárhozottság éppen azért fordul oly makacsul feléje, mert ő az, akitől csodát várnak az emberek. Ám arra a csodára ő sem képes, hogy megtegye azt, amit csak más tehet meg vagy mások tehetnek meg. Rávenni arra, hogy ki mit cselekedjék: annak bizonyára utólráhetetlen művésze Széll Kálmán. De cselekedni aztán kinek-kinek magának kell; még a Széll munkabírása sem tehet egyebet, mint hogy azt tegye meg, ami az ő dolga. Mint ahogy a koronától az ellenzékiig s a nagy közönségig nincs a közéletnek faktora, mely ne Széll Kálmánt hívja vissza: viszont e faktorok közt nincs egy is, kinek a maga hatáskörében s elhatározásában tennie ne kellene róla, hogy Magyarországot egyáltalában kormányozni lehessen, az ország rendjét egyáltalában helyre lehessen állítani, a végleges álláspontokat egyáltalában össze lehessen egyeztetni még olyan hazafias önfeláldozásnak s olyan kipróbált politikai művészetnek is, mint a Széll Kálmáné.

Széll Kálmán hazajött Bécsből. A kihallgatásról azonban nem sokat lehet tudni. Valószínű azonban, hogy a szabadelpvű párt kilenczes bizottságában Széll Kálmán megkezdte a kibontakozás előkészítését a mi, hogy sikerüljön, minden magyar hazafiszívből óhajtja.

Széll nyilatkozatai. Széll Kálmán a királynál történt kihallgatása előtt budapesti és bécsi hírlapírók előtt több nyilatkozatot tett, melyek nyilvánosságra jutván, a budapesti politikai körökben a legkülönbözőbb módon kommentáltak. Ezekből a nyilatkozatokból közöljük a következő részleteket:

Tisztán azért vagyok Bécsben, hogy a koronát informáljam a krízisről, de leginkább azért hívtak, hogy a katonai programról adjak felvilágosítást. Az én katonai programomat jól ismeri az ország. Nem esnáltam belőle titkot. Elmondtam azt, még

mint miniszterelnök a képviselőház április 27-ki ülésén. Akkor világosan megjelöltem álláspontomat s ezt tartom ma is, hogy én az 1867. évi kiegyezés alapján álló hadseregnek vagyok a híve, melyhez történelmi hagyományok fűződnek. Ez a régi Deák-párt felfogása, mely ha nem azonos is a függetlenségi párt álláspontjával, de a bécsi felfogásnál jóval többet jelent. Ez teljesen megfelel a kiegyezés szellemének, mert ha mi azt követeljük, hogy a magyar ezredeknél hozsak be a magyar vezényszót, ez annyit jelent, mint hogy hozzuk be az önálló magyar hadsereget. A véderőtörvény semmi olyasmit nem tartalmaz, hogy a magyar hadsereg külön hadsereg. A 48 előtti törvények sem beszélnek magyar hadseregről, hanem csak magyar ezredekről, magyar csapatokról, magyar tisztekről, csak az 1802-diki törvényben van az exercitus hungaricus. Ez az én álláspontom. Természetes, hogy ehhez jön a gróf Khuen-Héderváry katonai programja, amelylyel legutóbb hazament Bécsből. Nem azért jöttem Bécsbe, hogy magamat ő felsőge által befolyásoltassam. Nem is azért jöttem Bécsbe, hogy magamat előtérbe toljam.

A főrendiház ülése. Az országgyűlés főrendiháza okt. 7-én délelőtt formális ülést tartott.

Az ülés elején gróf Csáky Albin elnök meleg és kegyeletteljes szavakkal parentálta el XIII. Leo pápát, Kállay Benjámin volt közös pénzügyminisztert és Helyey Sámuel volt pécsi püspököt.

Azután következtek az elnöki bejelentések, amelyeket a múltóságos főrendek általános helyeslés közepette vettek tudomásul.

Fontosabb mozzanata a mai ülésnek gróf Csáky Albin elnök azon kijelentése volt, hogy az a körülmény, mely szerint a gróf Khuen-féle kabinet programját nem azon napon adhatta elő a főrendiházban, mint a képviselőházban, illetve elő sem adhatta, nem képezhet a jövőre nézve precedenst, mert felfogása szerint a főrendiház nem köteles a képviselőháznak ez ügybeni állásfoglalását bevárni, hanem a képviselőháztól teljesen függetlenül hozhatja meg saját határozatát.

Apróbb bizottsági jelentések bemutatása és tudomás vétele után a mai ülés jegyzőkönyvének hitelesítése következett, úgy hogy a formális ülés már fél két órákor véget is ért.

A képviselőház a Deák-ünnepen. Gróf Apponyi Albert, mint a képviselőház elnöke, mivel még nem bizonyos, hogy okt. 17. a Deák Ferencz emlékeztető rendezendő ünnepi tart-e ülést a képviselőház, ma körlevélben értesítette az összes képviselőket a Deák-ünnep programjáról és felszólította őket, hogy minél nagyobb számban vegyenek részt az ünnepen. A képviselőház tagjai testületileg jelennek meg az ünnepen, ahova a képviselőházból fognak elindulni. Ha időközben a képviselőház esetleg ülést tartana, akkor október 16-án az elnök javaslatot tesz, hogy másnap a Deák-ünnepen a Ház ne tartson ülést.

Dandár- és hadosztálybíróságok. A katonai büntető eljárás reformja alkalmából, a hadügyi kormány terve szerint — mint Bécsből jelentik — újraszervezik a katonai bíróságokat is; a tervezet szerint alsóbb fokon a dandárbíróság, felső fokon pedig a hadosztálybíróságok ítélnék. A magyar korona területén a következő bíróságok szervezését tervezik: Budapesten lenne egy honvéd és egy közös hadseregbeli dandárbíróság; ugyanilyen bíróságok lennének Zágrábban, Eszéken, Nagyszebenben, Kassán, Kolozsvárott és Pozsonyban. Hadosztálybíróság és

közös hadseregbeli dandárbíróság lenne Nagyváradon, Komáromban, Miskolcon és Temesvárott. Hadosztálybírószágot és honvéd dandárbírószágot terveznek Szegeden és Székesfehérvárott, közös hadseregbeli, dandárbírószágot Aradon, Eperjesen, Fiumében, Gyulafehérvárott, Brassóban, Sopronban, Péterváradon, Győrött és Ungváron s honvéd dandárbírószágot Debreczenben, Pécsen, Lugoson, Nyitrán és Szatmáron.

Az önkéntes adófizetés.

Országszerte nagy és élénk mozgalmat idézett elő különféle városok és törvényhatóságok ama határozata, amely megtiltotta a tisztviselőknek, hogy az ex-lex állapotban az önkéntes adófizetést elfogadják. E rendkívül fontos ügyben, mely nemcsak a nemzeti közvéleményt, hanem a pénzügyi világot is elsősorban foglalkoztatja — helyén látjuk itt az érdeklődő és érdekelt közönséget — egy szaktekintély véleménye alapján — a következőkben tájékoztatni:

Az önkéntesen fizetett adók el nem fogadása czéltalan, törvénytelen és káros.

Káros az önkéntes adók el nem fogadása az országra, mert tönkre teszi az állami hitelt; a külföld előtt megsemmisíti a belénk vetett bizalmat. Forradalmi állapotban levőnek tartják az országot. A macedónokhoz hasonlónak tartanak bennünket, akik állandóan zavarják Európa békéjét. Tehát nem a kormányt sújtja, hanem az egész nemzetet, még azokat is, akik el nem fogadják az adót, vagy helyeslik az obstrukciót.

De káros az önkéntes adó el nem fogadása minden egyes polgárra is, azért, mert az egyesek most elköltik adóra való pénzüket s utólag sokat kellvén fizetni, válságos helyzetbe fognak kerülni. Különösen káros ez intézkedés azokra a községekre és törvényhatóságokra, melyek az adót nem akarják elfogadni. Mert hisz ebből az országos adóból kapnak ők állami dotációt, abból fizetik tisztviselőiket. Hogy kívánhatják ők az államtól a dotációt, ha ők akadályozzák törvénytelenül az állam bevételeit. A saját háztartásukat is be kell szántatniuk, ha állami adót nem fogadnak el. Községi adót sem szedhetnek. Tehát saját házukat gyújtják fel.

De czéltalan is az adó el nem fogadása. Mert a kormány ugyanis tud magán segíteni. A belügyminiszter törvényadta jogánál felfüggesztheti és elmozdithatja azokat a tisztviselőket, s kik az adót nem fogadják el. Sőt feloszthatja azokat a bizottságokat, a melyek az el nem fogadást határozatba iktatták és ahhoz törvény ellenére ragaszkodnának.

Végül törvénytelen a bizottságok határozata. A kormány eleget tett a törvényességgnek, midőn az adókievetést és behajtást betiltotta. Az önkényes befizetés hazafias tett, s nem sorozható a behajtás fejezetébe. A törvény szerint a behajtásnak három mozzanata van: 1. intés, 2. zálogolás, 3. árverezés. — Az önkéntes befizetésnél ezek egyike sem szerepel. Tehát szó sincs behajtásról. Hanem arról van szó, hogy a nemzet dezaválja az obstrukciónak legalább ezt a részét. S törvénytelen csak a bizottságok részéről történt.

A válság és a kisipar.

Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület“ hivatalos lapja a „Köztelek“ a következő érdekes cikket közli egyik legközelebbi számában:

„Nem akarjuk mi a mai küzdelemben a közjogi előnyöket kisebbiteni, csak azt követeljük meg, hogy a közjogiak mellett: a gazdasági kérdéseknek és előnyöknek is megfelelő hely szoríttassék. A katonai kérdések tárgyalásakor kell, hogy eszünkbe jusson az érem másik oldala, a gazdasági oldala, a katonai felszerelések kérdése. De, hogy is állunk e téren? A delegáció határozatilag kimondotta, hogy a katonai szállításokból a magyarországi pályázók a kvóta arányában részesülnek szállításban s ha valamely szikre nem volna magyar pályázó, úgy Magyarország más szállításokban részesített előnyben olyképpen, hogy az összes katonai szállítások értéke a kvóta arányában jasson a két államtérnek. Így van ez a katonai lábbeli szállításnál is, a bakkanes és huszárszima szállításnál. Az évenként ezer és ezer pár rugó bakkanes és huszárszima szállítása úgy oszlik meg gyárak és kisiparosok között, hogy 75 százalék jut a gyáraknak, 25 százalék a kisiparnak, illetőleg a honvédségnél 50–50 százalék. Kérdjük, miért van ez így, hogy a gyárirap a katonai lábbeli szállításnál 75 százalékban részesül, míg a kisipar csak 25 százalékban?

Miért van az a honvédségnél, hogy a gyár- és kisipar egyenlő arányban vesz részt a szállításban? Rejtély előttünk, melyet megérteni nem tudunk, mert abszurdum. Eppen a katonai lábbeliszállítás az, amely téren a leghatározottabban követelnünk kell, hogy az egész szállítás a kisiparnak jusson, annak a kisiparnak, mely az állami ilyenmő támogatására nagyon is rászorult, mely a maga nagy tömegével sokkal erősebb támasza és talpkőve az államnak, mint a pár nagy tőkével rendelkező gyár, mely ezen katonai szállítások hasznát, a tejfellt a maga számára szedi le.

Ezen az állapoton változtatni kell! A napokban nyújtották be a kisiparosok a honvédelmi miniszterhez szállításban való részesítés iránti kérelmüket; a napokban hirdette ki a közös hadügyminiszter az 1904. évi lábbeli pályázatot. Itt van tehát ismét az alkalom, hogy a hazai kisiparosság érdekeiért sikra szálljunk. Annál is alkalmasabb az idő, mert amint tudjuk, úgy a közös hadügyi, mint a honvédelmi kincstárnak a katonai lábbeliszállítások iránt a gyárakkal kötött szerződése az 1903., illetve 1904. év végén lejár. Az eddigi mellőzésnek meg kell szűnni, hogy a kisiparosság jogait megkapja, mert azok az indokok, amelyekkel a hadügyi és honvédelmi

kincstár előhozakodott, hogy a közös hadsereg és honvédség harcalképessége megköveteli azt, hogy a katonai lábbelik szállítását tulnyomólag gyárak kapják meg nem felel meg a valóságnak.“

Gyümölcskiállítás Kézdivásárhelyen.

A „Kézdivásárhelyi vidéki Gazdasági Egyesület“ által alig pár héttel ebből tervezett gyümölcs kiállítás és gyümölcs vásár az állami elemi iskolák tornacsarnokában október 8-án, esütörtökön, délelben nyit meg, intelligens férfi közönség, számos kiállító és érdeklődő jelenlétében.

A kiállítást a gazdasági egyesület derék elnöke, vármegyénk tevékeny közgazdasági előadója: Dr. Sinkovits Ottó szentkatolnai nagybirtokos nyitotta meg. Szép beszédében vázolta a gyümölcs kiállítás célját, értékét és befolyását a gazdaságosságra, termelőkre és vásárlókra egyaránt; hivatkozott a közveti nehézségeire, melyekkel ennek a kis kiállításnak is meg kellett küzdenie, de ugyanakkor hangsúlyozott két dolgot és pedig, hogy az egyesület vezetősége számított az eléje toluló nehézségekre, de azért nem tért el a kitűzött célzól, mert a kiállítással meg akarta mutatni, hogy nemcsak tanácskoznia de tenni is tud és akar a kisgazda közönségért. Kérte a jelenlevő közönség szíves elmozdását a létező hiányokért. Köszönetet nyilvánított Darányi miniszternek az egyesület támogatásáért, továbbá az egyesület titkárnak, és mindazon tagjainak, kik a kiállítás létrehozásában tevékenyen közreműködni szívesek voltak. Végül a kiállítók és közönség szíves üdvözlésével, élénk éljenzések közt nyitotta meg a kiállítást.

Megnyitás után Dr. Sinkovits Ottó elnök felhívására Zajzon Sándor titkár felolvasta Darányi miniszternek következő sürgönyét:

„A Gazdasági Egyesület Tisztelt Elnökségének Kézdivásárhelyt.

A mai gyümölcs kiállításra való szíves meghívását őszintén köszönöm; mivel azonban a megjelenésben akadályozva vagyok, ezen úton küldöm szívélyes szerencsekívánataimat.

Darányi Ignác,
földmívelésügyi miniszter.“

Lelkes éljenzés hangzott föl a miniszter üdvözlétére s azonnal elhatározatott, hogy a kiállítás megnyitása alkalmából üdvözlő és köszönő sürgöny küldessék Darányi miniszternek.

Ezzel megkezdődött a kiállítás megtekintése. A kiállítás nem nagyterjedelmű, nem is tulságos

sok a kiállítók száma, de minőség, és faj s ezek mennyisége tekintetében meglepő szép és teljesen kielégítő. Nagyobb kiállítók a következők: Barabás István (Márkosfalva), Baresa Miklós (Kézdivásárhely), Dr. Bánffy Zsigmond (Kézdivásárhely), Özv. Bertalan Józsefné (Kézdivásárhely), Özv. Diénes Lajosné (Kézdivásárhely), Eperjesi Pál (Peselnek), Györbíró Gergely (Kézdivásárhely), Györbíró Géza (Szentkatolna), Györbíró András (Szentkatolna), György Domokos (Esztelnek), Gyulai Elek (Torja), Jákob Györgyné (Dálnok), Kósa János (Peselnek), Köllönte Mózes (Kézdivásárhely), Id. Kupán József (Kézdivásárhely), Özv. Kiss Zsigmondné (Karatna), Málnási Lajos (Maksa), Mátis Gerő (Ikafalva), Miskolci György (Gidófalva), Medgyaszay Máté (Kézdivásárhely), Nagy Károly (Kézdivásárhely), Pótsa Zsuzsanna (Százpatak), Péter Gergely (Dálnok), Rápolthy Gábor (Csernátón), Rácz Domokos (Torja), Solim Miklós (Kézdivásárhely), Szabó Gyula (Kézdivásárhely), Szabó József, Szöcs István (Karatna), Özv. Török Ferenczné (Kézdivásárhely), Özv. Vajda Lajosné (Csernátón), Vajna István (Kézdivásárhely), Zayzon Lázár (Kézdivásárhely) stb.

A kiállításon egyszersmind megrendelés által vásárlást is lehet eszközölni Zayzon Sándor titkár útján.

Eladásra a kiállítók részéről mintegy 1000 hektoliter gyümölcs van bejelentve; ezenkívül szilvaiz, aszalt szilva is kapható; gyümölcspálinkák közül császárkörte-pálinka és szilvapálinka is jelenített be eladásra körülbelül 35–40 hektóliternyi. A kiállításra jelentkezések még mindig elfogadtatnak; megrendelések szóval és írásban is intézhetők Zajzon Sándor titkárhoz, ki azokat közvetíti.

Belépti díj a kiállításra nincsen; bárki megtekintheti díjmentesen f. hó 14-ig. Ismételt felhívjuk reá a helybeli és vidéki közönség figyelmét; jó, finom zamatos gyümölcsökhöz, jutányos árban lehet jutni; használják fel a kedvező alkalmat egyfelől meggyőződni a kiállítás sikeréről, vidékünk gyümölcstermelésének minőségéről, másfelől ellátni téli gyümölcs szükséglet tekintetében háztartásukat.

Legujabb.

Budapestről érkezett sürgöny szerint Gróf Andrassy Gyula és Gróf Tisza István szombaton vagy vasárnap Bécsbe utaznak a királyhoz legfelsőbb kihallgatásra.

T Á R C Z A.

Az utolsó tekintetes.*)

A mostani stréber nemzedék előtt egy egészen más faj mozgott azon a területen, amelyen most apró eselszövényeiket üzik a modern politikusok. A mult országgyűlésen törvényt kellett hozni, hogy a mostani politikusok ne gazdagodjanak, a hetvenes években azt kellett volna valahogy megakadályozni, hogy az akkori politikusok ne szegényedjenek. Mikor még Ghiczey Kálmán képviselőházi elnök is csak tekintetes ur volt, akkor még igrú nagyságos urak ültek a képviselőházi padokon. Csillogó, vidám élet folyt, csak a kiskirályok voltak a képviselők. A hatalomért nem előzködött senki. Intrikákat és eselszövényeket szolgáló íveket és indítványokat nem irt alá senkinek senki, de váltót mindenki aláírt mindenkinek, mert testvéries kapocs fűzte össze a nemesi, osztály jómódu tagjait, kikből a Ház kifermálódott. Közönségesen ezer vagy kétezer hold volt otthon minden mandátum mögött. Nem volt az tulságosan sok. Sőt jól kellett iparkodniok a holdacsakának a beléjük vetett növények meghozatalában, hogy a tekintetes képviselő urat, kedves gazdájukat olyan módon tartsák, aminő egy honatyát megillet. Ebben a régi jó patriarkhális világban volt otthon Kende Kanut, akit a halál csak e napokban vitt el közülünk, miután már évtizedek óta elvonult tőlünk

*) A Vasárnapi Ujságból vesszük át Mikszáth Kálmának ezt a finom, szépségben gazdag cikkét. Szerk.

gubacsi tuskulumba. A partnerek, a jó pajtasok, a kedélyes Beöthy Aldzsi, a nagy bohém és a nagy hős Pap Laji, a szellemes, bátor Horváth Gyula, a vidám Zalay Pista, a gavalléros Bicskey Kálmus mind elmentek már, hát mit csinált volna itt nélkülök? Uj, másforma emberek kerültek a klubba, kiállhatatlan nagyképű alakok, akik a miniszterek körül keringnek, körmönfont eszű spekulánsok, akik, üzletekről beszélgetnek, ahelyett, hogy zamatos anekdotákat mondanának. A jó Kanut bácsi észrevette ezt és elmenekült innen az utolsó jó barátjához, aki megmaradt, — a természethez s ki se mozdult többé a gubacsi házából, kertjéből, ahol emlékeinek és fiának élt. Azt se tudták már a mai emberek, hogy él-e, ha szó esett valahol az öregről, pedig gyakran esett kivált egyik leánya, Kende Juliska (Teleki Sándor grófné) révén, ki egyike a legjobb nőiőröknek az országban.

Bezzeg a hetvenes években, sőt a nyolczvanasok elején is erősen hiányzott az öreg ur, ha csak egy nap nem jelent is meg a Házban, vagy a klubban, vagy a képviselők szokásos gyülekező helyein. Hol van Kanut? Mi lelte Kanutot? Küldeni kell Kanutért! Sokat emlegetett, kedvenc ember volt, társadalmilag szinte nélkülözhetetlen, mert mint Kemény János mondotta róla: Mindent „mitmacholt“ (engedelmet kérek ezért a szóért) és sohase mondta, hogy „gyerünk haza“.

Téves volna hinni azonban, hogy az akkori emberek léhák voltak; ők csak nem toladoktak előre, nem jártak előadások, bizottsági tagságok után s nem ordítottak, mint most, lieztandó: „Itt vagyok, munkát akarok, szerepet követelek.“ A politika vá-

sáresarnokok akusztikájában száz hang viszozozza, na az uborka azt kiabálja magáról, hogy ő ananász. A régi tekintetes képviselő urak nem vágtak nagyképeket, hogy ennek a révén valamit elérjenek, hanem úgy tekintvén a képviselői állást, mint jutalmat bizonyos, néha országos, néha ellenben csak helyi (viczipális) érdemeknek (mert akkor nem viczipális érdemek voltak), egy munkában eltöltött élet után vidám gondtalanságban élvezték az alkotmányos aera sokra becsült napfényét, hagyván eselekedni a vezéreket, akiknek kipróbált jellemében és bölcsességében kételkedni s működésüknek okvetetlenkedésekkel és zöld akciókkal gáncsot vetni még nem volt divatban. A csirke nem akart a tyuknál többet tudni.

Maga Kende Kanut is már akkor eleget dolgozott volt a megyénél, mint annak egyik kitűnő főszolgabírája. A peleskei nótáus józú vármegyője akkor a Kölesey fenkölt vármegyéjévé nőtte ki magát s Kende Kanut, aki maga is a Kölesei-nemzet-ségből származott (Kölesei Kende) ugyanolyan rajongó szeretettel esüngött hazáján, mint nagynevű költő rokona. A fejér-gyarmati kerület, majd a nagy-károlyi küldte fel az országgyűlésre. Szép, magas, daltás ember volt, akin gyönyörködve pihent meg a szem, még hetven éves korában is egyenesen járt, mint egy granátos s hátulról, messziről fiatalnak kellett őt tartani. A politikában csak szerénysége miatt nem vitt szerepet, de a mi feladattal megbízták, azt becsületesen, szilárd köteleességtudással végezte. Egészséges józav esze éles judiciuma volt és egyenes, nemes modora, melylyel mindenkit megnyert, úgy hogy bizonyos feladatok megoldására, ahol bizalmat kellett

A király első sorban Andrásynak fogja felajánlani a miniszterelnökséget s ha Andrassy gróf nem vállalkoznék, az esetben újból Tisza István grófot fogja megbízni a király a kabinetalkitással.

NAPI HIREK.

— **Kinevezések.** A pénzügyminiszter oszloai Kónya Albert lugosi ellenőrt Oravicabányára adópénztárossá, — az igazságügyminiszter Tyuskai István brassói járásbírói díjokat Sárkányba, Ribényi Dánielt a hosszufalusi járásbíróhoz írnokká, Wagner Pétert a sárkányi járásbíróhoz végrehajtóvá nevezte ki.

— **Áthelyezés.** Veress Mihály ho szufalusi járásbírói írnokot az igazságügyminiszter áthelyezte Székelyudvarhelyre.

— **Lelkeszi kinevezés.** Gróf Majláth Gusztáv Károly püspök Stadler Géza Albin minorita áldozópap, a házias minoritarend egyik kiváló tagját, Dr. Csák Alajos Cirjék minorita rendfőnök ajánlatára a Kézdivásárhelyen m g augusztusban elfoglalt h. pletbános állására kinevezte, illetőleg őt ezen állásában megerősítette.

— **Erdemkereszt-átadás.** Id. Kovácsy Bálint nyug. kir. postamesternek a király Ő Feiségtől adományozott arany érdemkeresztet Vuchetich kolozsvári kir. postaigazgató október hó 12-én hétfőn, d. u. 2 órakor a városház dísztermében fogja a kitüntetettnek Kézdivásárhelyen a vármegyei összes postamesternek jelenlétében ünnepélyesen átadni. A kir. postaigazgató kíséretében lesz Kolbenheyer Sándor a kir. postaigazgatóság népszerű titkára is.

— **Deák Ferencz emlékünnepe.** Háromszékvármegye „a haza bölese” születésének 100-ik évfordulóján ünnepélyt rendez. Az ünnepségre Szent-Iványi Miklós alispán a következő meghívót adta ki: „Háromszékvármegye törvényhatósági bizottsága folyó évi július hó 14-én 1863. jegyzőkönyvi pont alatt meghatározta, hogy Deák Ferencznek, a haza bölesének emléke iránt érzett kegyelme kifejezésül a nagy hazafi születés napja 100 éves évfordulóján, folyó év október hó 17-én, a vármegye székhelyén Sepsiszentgyörgyön, a róm. kath. templomban, ünnepélyes isteni tisztelet rendeztessék. Folyó hó 17-én d. a. fél 10 órakor a sepsiszentgyörgyi róm. kath. templomban megtartandó ünnepélyes isteni tiszteletre a törvényhatósági bizottság tagjait, hivatalokat és testületeket midőn tisztelettel meghívom: fekérem, hogy jelzett nap d. e. 9 órakor a vármegye házában

összegyűlni méltóztassanak. Sepsiszentgyörgyön, 1903. évi október hó 7-én. Szent-Iványi Miklós s. k. alispán.”

— **Az ötödik tűzvész.** Kézdivásárhelyen ismét tűzvész volt október 8-án, esütőrtökön este 9 órakor. Az újton, a m. kir. állami iskola palotájával szemben leégett az özvegy Bertalan Józsefné tulajdonát képezett csűr, mely Meskó György asztalos mesternek műhelyül szolgált; ettől meggyúlt a Nagy Dénes tulajdonát képező, jelenleg Szöcs Károly által haszonbérlet sörgyárnak egyik gazdasági épülete, egy kocsiszin, és abban több sörös hordó. A tűzoltóság erőfeszés munkájának sikerült a sörgyárat és gabonarakartát s istállókat megmenteni. A tűzvész iszonyu rémületet okozott a polgárságnál, a mi nemcsoda, ha meggondoljuk, hogy 3 hét alatt az ötödik tűzvész városunkban.

— **Két öngyilkosság.** Az idők megdőbentően somoru jelét mutatja a köznépnek ama somoru fel fogása, hogy egyre-másra dobják el maguktól az életet. Most is egyszerre két ilyen szomorú esetről vesszünk értesítést. Hatolykán Pap Mária, Pap Sándor napszámos leánya f. hó 5-én eltűnt. Hosszas keresés után a sütőház mellett felakasztva találták meg. Tettének oka szerelmi csalódás. Lemhényben Zsigmond Lászlóné, folytonos perpatvarban élt férjével. Bizonyosan ennek következtében, f. hó 6-án felakasztotta magát; ott találta meghalva a férje. Vallásosság, jó nevelés jöjön, el a Ti országok!

— **Házasság.** Rozsondai Etelka, Rozsondai Jánosnak, az „Erdővidék” kiadótulajdonosának kedves leánya és fogarasi Vogel Frigyes — mint egy hozzáuk küldött meghívóból értesülünk — október 18-án fogják Baróthon a ref. templomban esküvőjüket megtartani. Szerencse legyen frigyükön.

— **Katonai botrány Szegeden.** Majdnem forradalmi állapotba jutott Szeged város közönsége, egy a katonaság által felidézett ügy miatt. Október 6-ikán ugyanis a Kossuth-szobron egy hatalmas bábkeresztet találtak, a koszoru nemzeti színű szalagján e fölirattal: „A visszatartott katonák — szent emlékednek!” E koszoru szemet szurt az osztrák szellem hű örökéi Csálányi Géza vezérőrnagynak s azonnal intézkedett, hogy egy százados, egy főhadnagy és két altiszt a koszort a szoborról eltávolítsa. A koszoru csakhamar eltűnt a szoborról s a rendőrségre került. Mikor erről a szegedi nép tudomást szerzett, ezerekre menő tömegbe verődve a rendőrség kapuja elé vonult és követelte a koszoru kiadását. A rendőrség engedett a nép kívánságának és kiadta a koszort. A néptömeg erre ujjongva, lelkesedve vitte vissza a koszort a Kossuth szobrára. Nemsokára azonban megint megjelentek Csálányi tábornok katonái s félrelökösve a rendőröket, levették a koszort. A néptömeg erre megtámadta a

koszort vivő katonákat. A katonák a tömeg elől a laktanyába menekültek. A fellázadt tömeg követte a katonákat s megostromolta a laktanyát. Borzalmas jelenetek következtek ezután. A felzúdult tömeg beverte a laktanya összes ablakait, bezulta lámpáit és betörte a kapukat. Erre a vitéz tábornok ur kivézenyelt egy zászlóalj bakát s szuronyrohamot vezényelt a nép ellen, majd mikor a tömeg erre sem tágitott, rálovett a népre. A sortűznek sok áldozata volt. Számosan estek össze halálrasedezve. De a tömeg erre még jobban felzúdult s olyan rohamot intéztek a katonaság ellen, hogy valóságos csata fejlődött ki, melyben mindkét részről számosan sebesültek meg. Az osztrák parancsnokok erre újból tüzet vezényeltek. A magyar bakák megtagadták az engedelmisséget és kijelentették, hogy nem lőnek a népre! A megriadt hadvezetőség erre azonnal táviratozott Temesvárra és segílyt kért onnan, mert az ottan állomásozó ezredben nemzeti-ségi legénység szolgált. Szerencse azonban, hogy a polgárság magatartása következtében a nyugalon már helyreállott.

— **Megsemmisített vármegyei határozat.** Hajdumegye tudvalevőleg közgyűlési határozattal eltiltotta a meg nem szavazott adók beszédését, illetve az önkéntes adófizetések elfogadását. Ezt a határozatot Gf. Khuen Hederváry miniszterelnök okt. 3-án kelt rendeletével megsemmisítette.

Esküdtszéki tárgyalás.

Kézdivásárhely, 1903. okt. 7.

A kézdivásárhelyi kir. törvényszék, miat esküdtbírósg október 8-ikán tartotta meg ez évben az utolsó esküdtszéki tárgyalást.

A bíróság elnöke Soliom Miklós, kir. törvényszéki elnök, bírák: Elekcs Béla kir. ítélő táblai bírói cím- és jeleggel felruházott kir. törvényszéki bíró és Kádár Ákos kir. törvényszéki bíró; jegyző: Kovács Kálmán kir. törvényszéki aljegyző volt.

Az esküdtek a következők lettek: Balogh József, Bardocz Károly, ifj. Bertalan András, Dr. Bodor Tivadar, Hadnagy Gyula, Fülöp Lajos, Kőnczei Dénes, Kőnczei István, Mihály Ferencz, Rákosi Albert, Szacsavay Sándor és Vitézy Pál rendes, Dr. Koréh Lajos és Molnár Zsigmond póttagok.

A vádlottak padján ifj. S. z. k. a. c. Józsefné sz. Csekme Rozália, kovásznai születésű, léczfalvi lakos, 30 éves napszámos ült gyújtogatás büntetése miatt.

Vádlott az 1903. évi február 12-én éjjel Léczfalva községben, Keresztos Ede ottani körjegyzőnek fából épült, zsendelyvel fedett istálló-épületét, mely a családoknak lakásul is szolgált, szándékosan felgyújtotta s az istálló egészen leégett. A gyújtást oly módon eszközölte, hogy egy szénből és kénköves gyufából készült csóvát tett kívülül az épület fedele alá s ettől a fedélzet tüzet fogott, porig leégett. A Keresztos Ede kára ezáltal 300 korona.

Vallomás rendén vádlott tette okául azt adta elő, hogy a káros őt megszidta s ezért boszúból követte el a gyújtogatást.

A kir. ügyész a btkv. 422. §. 1. pontjába ütköző gyújtogatás büntetése miatt kérte vádlott elítélését. Az esküdtek Imreh Samu védő ügyvéd ügyes védőbeszéde után visszavonulván határozat alkotásra, vádlottat bűnösnek nyilvánították s a kir. törvényszék ennek alapján vádlottat 2 évi fegyház büntetésre ítélte, melybe azonban a vizsgálati fogságból 2 hónapot beleszámítanak.

KÖZGAZDASÁG.

— Székely munkások érdeke. —

Szepesvármegye gazdasági egyesülete a Székelyföldi miniszteri kirendeltséghez következő értesítést küldötte:

A napi lapok utján közismert dolog, hogy a székelyföldről igen sok munkás emigrál Romániába, hogy ott szolgálatot keresen és mint hirlik elszegődnek ott nem kedvező feltételek mellett, mint milyenek között nagy ártásban vármegyénkben a gazdasági családok díjazva vannak.

A miről már annyi szó esett, hogy ki-ki vegye ki részét tehetsége szerint a külföldre való emigrálás megakadályozásában, ezt mi is tenni kívánjuk és erre kész szervezetünk áll rendelkezésre.

Egyesületünk ugyanis tagjai családok részlegének közvetítése érdekében család-közvetítő irodát szervezett s anynyi már a bejelentett kereslet, hogy mintegy száz család tudunk idegenből idehozatva itt kedvező díjazási feltételek mellett, elhelyezést biztosítani.

Kérjük azért Méltóságodat, miszerint közgei által ezen jelzett körülményre a munkakeresők figyelmét felhívni méltóztassék. Lőcse, 1903. szeptember 18.

Hazafiai mély tisztelettel egyesületi elnök távollétében Stenczel Mihály, egyesületi titkár.

kelteti, senki se volt nálánál alkalmasabb. A Tiszakormány őt bízta meg a percsőrai kormánybiztossággal, majd az árvízvel előtűnt Szeged város kormánybiztosa lett mindjárt a veszély után, hol komoly, áldásos munkát végzett éjt-napot egybetéve. Az első sebeket ő kötözte be s a khaotikus zavarban, a nagy romokból az ő tapintatos, gondos kezei kezdték az új életet elővarázsolni.

Jó puha szíve volt; az árvíz napján egy anyátlan, apátlan kis gyermeket találtak, beszélni még nem tudott, nem mondhatta, mi a neve, kik voltak szülei. Kende Kanut vállalkozott, hogy gondját viseli, s minthogy Gergely napján találták, elnevezte Szegedi Gergelynek és Pestre vitte, hol fölnevelvén, becsületes iparos mesterségre taníttatta ki szerető gondnal és sokszor emlegette, hogy a kis egyéves fiúskóban, bár még egy szót se tudott mondani, már benne volt embrióban a szegedi dialektus, mert mikor itthun, Pesten, beszélni megtanult, arra a kérdésre; hogy hiány kis fiam, hamisítatlan zamattal felelte: „Szegedi Gergelynek”.

A szegedi kormánybiztosságról való fölmentése idején, midőn Tisza Lajos feladata kezdődött, Tisza Kálmán puhatolódzó kérdést intézett Kendehez Horváth Gyula utján, hogy nem lesz-e ellenére, ha királyi tanácsosnak ajánlja a királynál. A szerény nemes emberben felforrta erre az ősi kevélység, areza kigyúlt, alakja még a szokottnál is jobban kiegyenesedett és száraz hangon felelte:

— Mond meg Tiszának, hogy nem kérek ebből a dicsőségből; mond meg neki, hogy az csak véletlen, miszerint most Ferencz József uralkodik itt és nem én, mert a hét törzből épen úgy választhaták

volna Kende vezért a trónra, mint Árpádot, mivelhogy egyforma rangon voltak. S ez esetben most Tisza ur én elem terjeszténé a kinevezendő királyi tanácsosokat — s ez mind csak egy kis véletlen.

A büszke harag, mely pillanatra gyúlt az arcán és szemeiben, csakhamar lecsillapult, két szeméi szelidekké hamvadtak ki s aztán megint olyan szerény magyar ur lett, mint annakelőtte. Előzékeny, vendégszerető, modorában, tetteiben nemes, grand seigneur, szokásaiban egyszerű, igénytelen, patriarális, makacs, modern szeczesziós világnézeteknek nem engedő.

Ezért is vonult magányba, megúván az új embereket. Már nem szerette, csak a földet, a kis gubacsi földet, melyben maga pepecselt nagy kedvvel. Ugyszólván részletekben hagyott el minket. Először a t. Házat, aztután a társaságot. Csak az utolsó barátját, a földet nem hagyta el, hanem egyesült vele, egyik részévé lett annak. Csendesesen mult el szept. 15-én a 82 éves öreg ur, mint ahogy más ember naponként átmegy az ébrenlétben egy álomba. És amíg ébren volt megmaradt mindig öntudatában, olvasta a lapokat az okulárén át a mai válságról és gyakran felsóhajtott borongó homlokkal átgondolva 1867-től egészen 1903. szeptember közepéig mindeket:

— Hiába éltünk mi mindnyájan.

Az ég borongósabb lett napról-napra, a napfény bágyadtabb, a fák leveli hulladoztak, a lap is egyre sötétebb híreket hozott. Várta, várta a kibontakozást, de végre is lehetetlen azt beárni.

Letette az okulárét és a lapot, elszundított és soha nem ébredt fel többé az utolsó tekintetes ur.

M—th K.

HIRDETÉSEK.

Clayton & Shuttleworth
mezőgazdasági gépgyárosok Budapest Váci-körút 63. sz.
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcseplőgép-készletek
továbbá járgány-cseplőgépek, léher-cseplők, tisztító-resták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák.

„Columbia-Drill”
legjobb sorvetőgépek, zecskavágók, rőpavágók, kukorica-morzsolók, darálók, őrlő-malmok, egyetemes acél-ekék.

2- és 3-vasúti okék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb locomobil- és cséplőgép-gyára.

(122. 9 - 18.)

Az új úton egy **szép világos uri szoba**

KIADÓ.

Értekezhetni lehet e lap kiadóhivatalában.

(207. 3 - 3.)

BUTOR

anyakönyvi hivatalok berendezésére, valamint községi előljáróságok részére **ugy készpénzért, mint részletfizetésre** kapható

butorraktáromban

Kézdivásárhelyt,

hol állandóan raktáron van: szalon-, ebédlő- és hálószoberendezés, ruha- és éjszekerény, szalon- és ebédlő-asztal, ágy, mosdó és éjjeli szekrény továbbá: magas, félmagas, háttas és heverő divány, garnitúra, matracz, fali és toaletti tükör, nád- és préselt ületű hajlított szék, ablak earnis, stb. melyeket olcsó árak mellett becsátok szíves rendelkezésre.

Tisztelettel:

Ifj. Jancsó Mózes,
butorraktáros.

IFJ. JANCsó MÓZES

a Székelyföld első gőzerőre berendezett
új könyvnyomdája Kézdivásárhelyen.

Rendkívüli olcsó árak.

Néhány évvel ezelőtt városunkban, Kézdivásárhelyen, a mai korak megfelelő, teljesen

ÚJKÖNYVNYOMDÁT

rendeztem be, ellátva azt a legújabb fajta gyorssajtókkal, többfele segédgépekkel,

a legújabb és legmodernebb fajta betűfajokkal, díszítésekkel. Ez időtől fogva sem kiméltem költséget, fáradságot s minden igyekezettel a rohamosan fejlődő korral lépést tartva, **könyvnyomdámát gőzerőre is berendeztem**, azután is több rendben láttam el **újabb és újabb fajta felszerelésekkel**. Időközben kíváncsúnak láttam, hogy **könyvnyomdám**

rendeztem be, ellátva azt a legújabb fajta gyorssajtókkal, többfele segédgépekkel,

Hogy pedig még a legkényesebb igényeket is teljesen megelégedésre méltóan elégíthessem ki, a már **könyvkötészettel** kibővített, **gőzerőre berendezett könyvnyomdám**at elláttam újabban egy teljesen új gyorssajtóval, segédgépekkel és új divatosabb betűkkel, miáltal azon szerencsés helyzetbe jutottam, hogy

KÖNYVKÖTÉSZETTEL

is kibővítem a m. t. közönség kényelmére, mi által megkiméltem sok kellemetlenségtől és a tulságos magas árak fizetésétől, — melyek az előtt szokásban voltak, — tehát ezzel is egy újabb szolgálatot kívántam tenni.

ÚJ KÖNYVNYOMDÁMBAN

minden e szakmába vágó munkálatokat, u. m.: folyóiratokat, díszműveket, falragaszokat, gyászlapokat, községi és ügyvédi nyomtatványokat, eljegyzési-, menyegzői- és háli meghívókat stb. stb. stb. **rendkívüli olcsó árak mellett**, izlésesen, esinosan állíthatok elő, pontos kiszolgálás mellett.

Pontos kiszolgálás. Versenyen kívüli árak.

Könyvnyomdámban készült mindennemű nyomtatványokért, úgy annak esinos kiviteléért teljes felelősséget vállalok.

Midőn irányomban eddig tanusított b. pártfogásukért e helyen is köszönetemet fejezem ki, kérem azt részemre továbbra is fentartani.

Kézdivásárhelyen, 1903. május hó.

Mély tisztelettel:

Háromszékvármegye nyomtatványszállítója,

IFJ. JANCsó MÓZES,
nyomdatulajdonos.

IZLÉSES MUNKA.

Nyomatott Ifj. Jancsó Mózesnél Kézdivásárhelyt.